

Η Θράκη του μέτρου και του σεβασμού.

Μια διαφορετική θεώρηση για τους Θράκες του ΙΘ΄ αιώνα

Γράφει ο Παντελής Στεφ. Αθανασιάδης

Η Θράκη είναι η περιοχή εκείνη της Ελλάδας, που άνθισε ο Ελληνισμός, ενώ παράλληλα επιβίωναν και άλλες εθνότητες και διαφορετικοί πολιτισμοί, για περισσότερα από 1.700 χρόνια, λογαριάζοντας τα περίπου 1100 χρόνια της Βυζαντινής αυτοκρατορίας και τα 600 χρόνια της Τουρκοκρατίας. Υπήρξε με άλλα λόγια χωνευτήρι πολιτισμών, όχι όμως και λαών, αφού οι λαοί που έζησαν εκεί, δεν συμπιέστηκαν, δεν εξοντώθηκαν, δεν εξαφανίστηκαν.

Έλληνες, Τούρκοι, Αρμένιοι, Εβραίοι, Σλάβοι αλλά και άλλοι λαοί έζησαν στα εδάφη της, λατρεύοντας τις θρησκείες τους και προάγοντας τον πολιτισμό τους, στο μέτρο των δυνατοτήτων τους έκαστος.

Ταυτόχρονα η Θράκη, υπήρξε χώρος, που δοκίμασε πολέμους, σφαγές, εθνοκαθάρσεις και γενοκτονία.

Σ' αυτό το ιστορικό πλαίσιο, δηλαδή ανάμεσα στις Συμπληγάδες του Οθωμανικού δεσποτισμού και του βουλγαρικού επεκτατισμού, επιβίωνε ο υπόδουλος Ελληνισμός της Θράκης.

Θέλω λοιπόν τιμώντας τη Θράκη, να κάνω μερικές αναφορές, για το ήθος και την αίσθηση του μέτρου που διέκριναν τους Θράκες κατοίκους της, ακόμα και σε δύσκολες εποχές.

Το ρωσικό πυροβολικό στο πόλεμο του 1877-78

Θέλω να αναχθώ, στον πόλεμο του 1877-78 όταν η Ρωσία νίκησε την Τουρκία κατέλαβε αυτά τα μέρη και οι δυνάμεις της στρατοπέδευαν έξω από την Κωνσταντινούπολη και στο προάσιό της τον Άγιο Στέφανο, επέβαλαν τον Ιανουάριο του 1878 την ανακωχή με τους δικούς τους όρους, που δημιουργούσαν τη Μεγάλη Βουλγαρία.

Και τότε όσο κατέβαιναν τα ρωσικά στρατεύματα, караβάνια Οθωμανών προσφύγων, έφευγαν προς την Αδριανούπολη και την Κωνσταντινούπολη. Ρακένδυτοι πρόσφυγες έφταναν από τη Φιλιππούπολη στην Αδριανούπολη μέσα σε ανοιχτά βαγόνια αφού ταξίδευαν μέσα σε ψύχος 10 βαθμών κάτω από το μηδέν, επί 26 ώρες.

Οι προσδοκίες του Ελληνισμού για πολιτική χειραφέτηση από την Οθωμανική Αυτοκρατορία δεν είχαν αίσιο τέλος. Οι προφητείες του ιερομόναχου Αγαθάγγελου Πολυεΐδη με καταγωγή από την Αδριανούπολη για το «ξανθό γένος», που θα έσωζε τους Έλληνες από τους Τούρκους, δεν επαληθεύθηκαν αν και θέρμαιναν τις καρδιές των Ελλήνων κατά τα χρόνια της Τουρκοκρατίας. Η ρωσική κατοχή στη Θράκη συνοδεύθηκε με τη δράση των Βουλγάρων οι οποίοι προσπαθούσαν να υπερισχύσουν των Ελλήνων με τις πλάτες των Ρώσων.

Η υπογραφή της Συνθήκης του Αγίου Στεφάνου. Δεύτερος από δεξιά ο Ρώσος διπλωμάτης Ιγνάτιεφ, εμπνευστής του Πανσλαβισμού

Ο Ρωσοτουρκικός πόλεμος του 1878 έθαψε όλες τις ελπίδες, που μπορούσαν να έχουν οι Έλληνες για απελευθέρωση από τους Ρώσους. Αντίθετα η κατάσταση εκτραχύνθηκε όταν οι Ρώσοι κατέλαβαν τη Θράκη και άρχισαν να στηρίζουν τη βουλγαρική κυριαρχία με κάθε μέσον θεμιτό και αθέμιτο.

Ένας Φιλιππουπολίτης ανώνυμος για ευνόητους λόγους έγραψε μια μακροσκελή επιστολή προς την «Ωρα» των Αθηνών, την οποία αναδημοσίευσε η «Παλιγγενεσία» αναφέροντας μεταξύ άλλων με αγανάκτηση:

«Ο Τούρκος ηνείχετο την ύπαρξιν Έλληνας ήρκει μόνον να εξαγοράζη ούτος επί έν έτος την ύπαρξιν του αντί τριάκοντα γροσίων. Αλλ' ο Ρώσος και ο ερειδόμενος επί τας λόγχας αυτού Βούλγαρος, δεν ανέχονται τα παράπαν την ύπαρξιν του Έλληνας. Απαιτούσιν ίνα παύσωμεν υπάρχοντες ως Έλληνες, ίν' απαρνηθώμεν πατρίδα, καταγωγήν και όνομα».

Ακολούθησε το Συνέδριο του Βερολίνου, το οποίο τον Ιούνιο του 1878 ανέτρεψε τη συνθήκη του Αγίου Στεφάνου. Νέα κύματα προσφύγων από την ανάποδη. Οι Βούλγαροι κάτοικοι, έφευγαν με τους Ρώσους φοβούμενοι την αντεκδίκηση των Τούρκων. Ακόμα και μετοικεσίες ολόκληρων χωριών αναφέρθηκαν. Νέα περίπτωση εθνοκάθαρσης, συνέπειας δηλαδή ενός πολέμου. Ακρότητες σημειώθηκαν πολλές.

Πριν συγκληθεί το Συνέδριο, είχαν κινηθεί οι Θρακιώτες και ζητούσαν με υπομνήματά τους προς την ελληνική κυβέρνηση, πολιτική ελευθερία. Έχει σημασία η φρασεολογία την οποία χρησιμοποίησαν, μετά τα όσα δραματικά συνέβησαν στη Θράκη,

γιατί αποτελεί για πολλούς που έχασαν την αρετή του μέτρου, υπόδειγμα.

Το οθωμανικό τέμενος του Σουφλίου (Από τα τουρκικά κρατικά αρχεία)

Σε ένα τέτοιο ανέκδοτο έγγραφο, που έστειλαν οι κάτοικοι του Σουφλίου, της Κορνοφωλιάς, της Δαδιάς και του Κιουπλή στις 5 Ιουνίου 1878 στον Έλληνα πρόξενο της Αδριανούπολης Νικόλαο Γεννάδη έγραφαν:

«Εάν οι αδελφοί ημών Βούλγαροι, διότι είναι Βούλγαροι πρόκειται να διοικηθώσιν υπό ηγεμόνος Βουλγάρου και οι συγκάτοικοι Οθωμανοί υπό ηγεμόνος Οθωμανού κ.τ.λ. και τούτο οι πάντες επιδοκιμάζουν και το θεωρούσι δίκαιον, διατί ημείς μόνοι οι Έλληνες διότι είμεθα Έλληνες να στερώμεθα του κοινού τούτου δικαίου και να μη δικαιώμεθα να διοικηθώμεν και ημείς υπό Έλληнос ηγεμόνος αλλά να ώμεν καταδεδικασμένοι, παρά πάντα λόγον, εις πάσαν άλλην να υποκείμεθα διοίκησιν ή την ομογενή, ομόγλωσσον και ομόθρησκον Ελληνικήν διοίκησιν;».

Το έγγραφο δεν προορίζονταν για δημόσια χρήση, άρα μπορούσε η φρασεολογία του να ήταν σκληρότερη. Δεν ήταν όμως! Και παρά τα δεινοπαθήματα των Ελλήνων, που δεν είναι ώρα να τα αναλύσουμε, είδατε τι έγραφαν: «Οι αδελφοί ημών Βούλγαροι...» και «οι συγκάτοικοι Οθωμανοί». Η αρετή του μέτρου είχε πρυτανεύσει.

Δεδέαγατς (Αλεξανδρούπολη). Το κτίριο του λεγόμενου Γαλλικού σιδηροδρομικού σταθμού, το οποίο σώζεται έως σήμερα

Ανάλογη κίνηση είχε σημειωθεί και στο Δεδέαγατς, τη σημερινή Αλεξανδρούπολη. Ο υποπρόξενος Γεώργιος Καραγιαννόπουλος μόλις πήρε την αναφορά των Ελλήνων κατοίκων με ημερομηνία 2 Μαΐου 1878 απευθυνόμενη «Προς το Συγκροτηθησόμενον Ευρωπαϊκόν Συνέδριον» την έστειλε στο Υπουργείο Εξωτερικών.

Γράφουν για τον Ελληνισμό της πόλης οι κάτοικοι του Δεδέαγατς ότι: **«Διαμαρτύρεται δε και διαμαρτυρηθήσεται δι' όλων των μέσων κατά πάσης πολιτικής μεταβολής, η οποία ήθελεν εφαρμοσθή επ' αυτού πριν η διεθνής ελεγκτική επιτροπή εξερευνήσει τον εθνικό χαρακτήρα των της Ευρωπαϊκής Τουρκίας λαών και την θέλησιν αυτών».**

Οι Σέρρες της εποχής της Τουρκοκρατίας

Αλλά και αργότερα, παρά τα όσα δυσάρεστα συνέβησαν εν τω μεταξύ, πολίτες των Σερρών - για να περιοριζόμαστε μόνο στην Θράκη- έστειλαν στις 27 Σεπτεμβρίου 1878 επιστολή στον Έλληνα υποπρόξενο Ιωάννη Παπακωστόπουλο, στην οποία ανέφεραν μεταξύ άλλων- και εδώ μας ενδιαφέρει η φρασεολογία:

«Οι συμπολίται μας Βούλγαροι, μαίνονται καθ' ημών ως δήθεν εγράψαμεν προς τας Δυνάμεις να μην επιτρέψωσιν εις την Ρωσίαν να καταλάβη τα μέρη ταύτα». Οι «συμπολίται μας Βούλγαροι» έγραφαν οι Σερραίοι, με απόλυτο σεβασμό στο σύνοικο στοιχείο.

Είναι εντυπωσιακό, πως στα επίσημα έγγραφα της εποχής εκείνης που άλλωστε ήταν μόνο προς χρήση της ελληνικής κυβέρνησης, έλειπε κάθε έννοια μισαλλοδοξίας και ρατσισμού. Αργότερα βέβαια, όταν συνέβησαν και πολλά άλλα γεγονότα και η επέμβαση των ξένων έγινε εντονότερη, πολλά άλλαξαν και πολλά πληρώσαμε στη Θράκη και ως λαός και ως χώρα γενικότερα και για πάρα πολλά χρόνια μάλιστα.

Γι' αυτό επιγραμματικά επανέρχομαι στις αρχικές μου σκέψεις: Να μη χάσουμε ποτέ την αίσθηση του μέτρου και του σεβασμού.

Παντελής Στεφ. Αθανασιάδης

Σάββατο, 9 Νοεμβρίου 2013